

Místní poplatky a vybrané instituty z jejich správy

Mgr. Ing. Radka Malinová

Program školení

Právní úprava jednotlivých místních poplatků:

- ▶ poplatek ze psů,
- ▶ poplatek z pobytu,
- ▶ poplatek za užívání veřejného prostranství,
- ▶ poplatek ze vstupného,
- ▶ poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- ▶ poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- ▶ poplatky za komunální odpad.

Vybrané instituty ze správy místních poplatků:

- ▶ ohlášení,
- ▶ vyměření,
- ▶ promíjení.

Diskuze

Prameny

- ▶ Právní předpisy (Ústava, LZPS, zákon o místních poplatcích, daňový řád) → komerční právní systémy, <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- ▶ Rozhodnutí správních soudů → <http://www.nssoud.cz>
- ▶ Rozhodnutí Ústavního soudu → <https://www.usoud.cz>
- ▶ Stanoviska ombudsmana → <https://eso.ochrance.cz/>
- ▶ Metodiky, stanoviska MF → <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky>
- ▶ Metodiky, stanoviska MV → <https://www.mvcr.cz/metodicke-materialy-k-ozv.aspx>

Místní poplatky

Právní úprava

- zákon o místních poplatcích (ZMP)
- daňový řád (DŘ)

Druhy místních poplatků (§1 ZMP)

ZMP	DRUH POPLATKU
§ 2	Poplatek ze psů
§ 3	Poplatek z pobytu
§ 4	Poplatek za užívání veřejného prostranství
§ 6	Poplatek ze vstupného
§ 10	Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst
§ 10c	Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku
§ 10d	Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství
§ 10d	Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

Druhy místních poplatků (§1 ZMP)

- ▶ Obce mohou svými obecně závaznými vyhláškami zavést jen takové místní poplatky, jež jsou **taxativně vymezeny zákonem o místních poplatcích** (nálezn **Pl. ÚS 20/06 a další**).
 - Např. stočné není místním poplatkem.

Jak na poplatky

Základní prvky poplatku

- ▶ Předmět poplatku – co zpoplatnit můžeme a co ne.
- ▶ Subjekt poplatku – kdo to zaplatí.
- ▶ Základ a sazba poplatku – kolik zaplatí.

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Předmět poplatku

- ▶ Držba psa staršího 3 měsíců.
- ▶ Nikoliv vlastnictví psa.

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Poplatník = držitel psa

- ▶ Držitel psa = osoba, která se psem nakládá jako s vlastním.
- ▶ FO nebo PO, která je přihlášená nebo má sídlo na území České republiky (platí také pro cizince).
- ▶ Od roku 2020 plošná povinnost psy označit → 2022 Informační systém centrální evidence psů („CEP“) → kdy bude zprovozněn?

Pozor! Držba ≠ detence (např. psí hotely).

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Sazba poplatku

- ▶ až 1 500 Kč za kalendářní rok/ 1. pes
- ▶ 2 a více psů – možnost zvýšit **zákonnou** sazbu až o 50 %.

Sazba poplatku za psa, jehož držitelem je osoba **starší 65 let**, činí až 200 Kč.

Poplatek se platí obci příslušné podle **místa trvalého pobytu nebo sídla**.

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Krácení poplatku

- ▶ Držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí **podle započatých měsíců**.
- ▶ Při změně trvalého pobytu nebo sídla se nové obci platí **od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci změny**.
- ▶ **Jak to bude u osob, které dosáhnou věku 65 let v průběhu roku?**

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Osvobození od poplatku

- ▶ osoba **nevidomá**
- ▶ osoba, která je považována za **závislou na pomoci jiné osoby** podle zákona upravujícího sociální služby (do roku 2019 osoba bezmocná)
- ▶ osoba s těžkým zdravotním postižením, která je **držitelem průkazu ZTP a ZTP/P** (do roku 2019 pouze ZTP/P)
- ▶ osoba **provádějící výcvik psů** určených k doprovodu těchto osob
- ▶ osoba **provozující útulek pro zvířata**
- ▶ osoba, které stanoví **povinnost držení a používání psa** zvláštní právní předpis.

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

Význam poplatku

- ▶ Snižovat či vyrovnávat **negativní důsledky** spojené s chovem psů (rozsudek NSS 2 Afs 107/2007).
 - udržování čistoty obce
 - snaha limitovat počet psů
 - odchyt toulavých psů
- ✗ Posílení obecního rozpočtu není primárním cílem.

Poplatek ze psů (§ 2 ZMP)

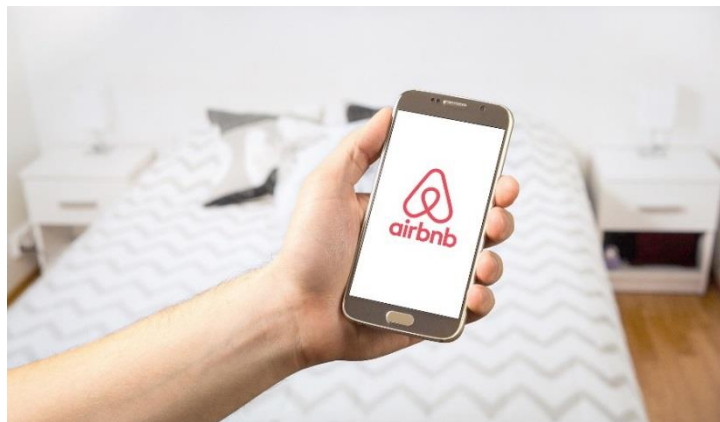
Útulky pro psy

- ▶ Nepodléhají povinnosti platit poplatek ze psů.
 - Nejsou držiteli psů.
- ▶ Všechny útulky pro psy plní stejnou **veřejnou službu**, bez ohledu na osobu svého zřizovatele (rozsudek NSS 2 Afs 107/2007).

Jak to bude s množírnyami?

Poplatek z pobytu (§ 3)

- ▶ Cílem novely – dát obcím možnost zpoplatnit tzv. sdílenou ekonomiku (Airbnb):
 - Poplatek z ubytovací kapacity za ubytování v rámci sdílené ekonomiky šlo vybrat spíše výjimečně.
 - Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt zpravidla bylo možné vybrat.

Poplatek z pobytu (§ 3)

► Předmět poplatku

- Úplatný pobyt trvající **nejvýše 60** po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednotlivého poskytovatele pobytu.
- Předmětem poplatku není pobyt, při kterém je na základě zákona omezoována **osobní svoboda**.
- Předmětem poplatku není pobyt ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče, pokud je tento pobyt hrazenou zdravotní službou nebo její součástí (dříve v osvobození).

Smyslem je zpoplatnit krátkodobé, zejména "turistické" pobyty osob.

Poplatek z pobytu (§ 3)

Pobyt delší než 60 dní

- ▶ Pobyt trvající 61 dnů a delší vůbec nespadá do vymezení předmětu poplatku, proto se v těchto případech poplatek z pobytu nevybírání (tj. ani za prvních 60 dní).
- ▶ Úplatné pobyty u jednoho poskytovatele, které na sebe bezprostředně navazují, je nutné posuzovat jako pobyt jediný (tj. dny pobytu se sčítají).
- ▶ Teprve okamžikem ukončení pobytu je postaveno najisto, zda úplatný pobyt spadá do vymezeného předmětu poplatku či nikoliv.

Poplatek z pobytu (§ 3)

▶ Poplatník

- Poplatníkem poplatku z pobytu je osoba, která v obci není přihlášená (§ 16c ZMP).

▶ Plátce poplatku

- Poskytovatel úplatného pobytu.
- Má povinnost odvést poplatek, bez ohledu na to, zda jej od poplatníka ve správné výši, resp. vůbec vybral (obdobně jako v případě NSS 5 Afs 104/2013 – 27).

Poplatek z pobytu (§ 3)

- ▶ **Zákonné osvobození od poplatku I.**
 - a) nevidomá, osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby, osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, a její průvodce,
 - b) mladší 18 let,
 - c) změna od 2021: hospitalizovaná na území obce ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče s výjimkou osoby, které je poskytována lázeňská léčebně rehabilitační péče,

Poplatek z pobytu (§ 3)

► **Zákonné osvobození od poplatku II.**

d) pečující o děti na zotavovací akci nebo jiné podobné akci pro děti podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví konaných na území obce nebo

e) vykonávající na území obce **sezónní práci** pro právnickou nebo podnikající fyzickou osobu

Poplatek z pobytu (§ 3)

► **Zákonné osvobození od poplatku III.**

f) pobývající na území obce

1. ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy anebo školském zařízení pro preventivně výchovnou péči anebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,

2. v zařízení poskytujícím ubytování podle zákona upravujícího sociální služby,

3. v zařízení sloužícím k pomoci lidem v ohrožení nebo nouzi provozovaném veřejně prospěšným poplatníkem daně z příjmů právnických osob, nebo

4. za účelem výkonu záchranných nebo likvidačních prací podle zákona o integrovaném záchranném systému.

Poplatek z pobytu (§ 3)

► **Zákonné osvobození od poplatku IV.**

Od poplatku z pobytu je osvobozen příslušník bezpečnostního sboru, voják v činné službě, státní zaměstnanec nebo zaměstnanec České republiky pobývající na území obce v zařízení ve vlastnictví České republiky nebo této obce v souvislosti s plněním služebních nebo pracovních úkolů.

Poplatek z pobytu (§ 3)

Sezónní práce

- ▶ práce závislá na střídání ročních období a zpravidla se opakující každým rokem
- ▶ v jiném ročním období ji zpravidla nelze vůbec realizovat
- ▶ př. zaměstnanci lyžařských středisek, nebo naopak venkovních plaveckých areálů, některé práce v zemědělství atd.

Poplatek z pobytu (§ 3)

► Sazba a základ poplatku

- od roku 2021 až 50 Kč

► Jednodenní pobyt a placení poplatku

- osoba jednu noc přespí v obci → pak základem pro výpočet poplatku je jeden den. Den počátku pobytu se sice do základu poplatku nezapočítá, ale v noci po 00:00 hod. začíná nový den pobytu a ten již do základu poplatku spadá.

Poplatek z pobytu (§ 3)

► Evidenční kniha

- lze ji vést v listinné nebo elektronické podobě,
- povinný obsah evidenční knihy je upraven v zákoně,
- zápisy musí být vedeny správně, úplně, průkazně, přehledně, srozumitelně, způsobem zaručujícím trvalost zápisů a musí být uspořádány postupně z časového hlediska
- povinnost uchovávat evidenční knihu po dobu 6 let ode dne provedení posledního zápisu

+ evidenční kniha ve zjednodušeném rozsahu pro akce pro 1000 a více účastníků (§3h).

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Předmět poplatku

- ▶ Zvláštní užívání veřejného prostranství.
- ▶ Předmětem není jakékoliv užití bránící obecnému užívání.

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Definice veřejného prostranství

- ▶ Všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící **obecnému užívání**, a to **bez ohledu na vlastnictví** k tomuto prostoru (§ 34 zákona o obcích).

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Konkretizace veřejného prostranství

- ▶ Veřejné prostranství je nutné v OZV specifikovat pro zvláštní užívání **uvedením názvu místa** nebo jinak **blíže charakterizovat** jejich umístění (nález ÚS Pl. ÚS 14/95).
 - Veřejné prostranství „netvoří“ obec v OZV.

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

- ▶ **provádění výkopových prací** (nevyžadováno povolení, zpoplatnit v rozsahu faktického zabránění)
- ▶ **umístění dočasných staveb a zařízení** sloužících pro poskytování prodeje a služeb (stánky, stoly či informační tabule, jak to bude s pojízdnými prodejními zařízeními?)
- ▶ **umístění stavebních** (lešení, kontejnery, cokoliv souvisejícího se stavbou) **nebo reklamních zařízení**
- ▶ **umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí**
- ▶ **umístění skládek** (každé odložení movitých věcí, tedy i stavebního materiálu)
- ▶ **vyhrazení trvalého parkovacího místa** (na základě existence rozhodnutí silničního správního úřadu, nikoliv faktický zábor parkovacího místa)
- ▶ **užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce** nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Poplatník

- ▶ FO a PO, které užívají veřejné prostranství zvláštním způsobem.

Poplatku nepodléhají

- ▶ držitelé průkazu ZTP a ZTP/P při vyhrazení trvalého parkovacího místa
- ▶ akce, jejichž celý výtěžek je odveden na charitativní a veřejně prospěšné účely

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

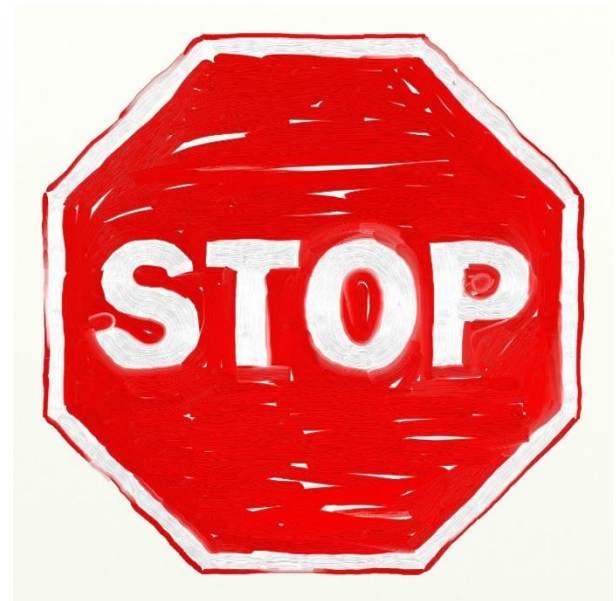
Sazba poplatku

- ▶ **AŽ 10 Kč** za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství/započatý den.
 - Lze nastavit různě s ohledem na různé způsoby využití pozemku.
 - U umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí až **desetinásobek sazby**.

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Sazba poplatku

- ▶ Obec může sazbu stanovit týdenní, měsíční nebo roční **paušální částkou**.
 - Nikoliv na základě dohody s poplatníkem.
- ▶ Sazbu nelze zvýšit za užívání veřejného prostranství z důvodu, že užívání nebylo předem povoleno (nález ÚS Pl. ÚS 20/01).

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Poplatek a vlastník pozemku

- ▶ Zpoplatnění vlastníka by mohlo být **v rozporu s ústavní ochranou vlastnictví** (náleží ÚS Pl. ÚS 21/02).
 - V praxi proto obce vlastníky či spoluvlastníky pozemků částečně nebo úplně od povinnosti platit poplatek osvobozují.

Poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 ZMP)

Poplatek a nájemce pozemku

- ▶ Povinnost hradit nájemné **nenahrazuje veřejnoprávní povinnost** platit místní poplatek, a to ani v případě, že pronajímatelem je obec (rozsudky NSS 9 Afs 86/2008 a 8 Afs 46/2010).

Poplatek a dohoda o narovnání

- ▶ Dohodou o narovnání mezi obcí a soukromou osobou, která by měla platit poplatek **nelze překvalifikovat** nájem za pozemek veřejného prostranství na plnění veřejnoprávní a fakticky tak započíst nájem na poplatek (rozsudek NSS 2 Afs 102/2016).

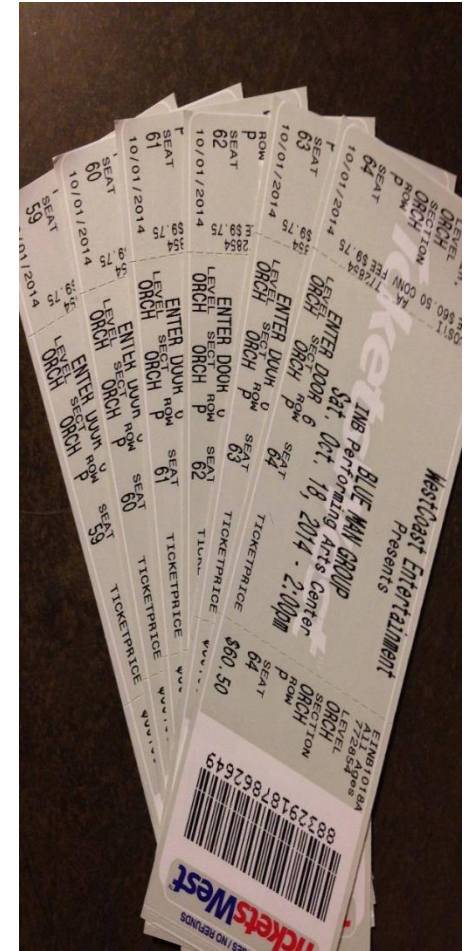
Poplatek za vstupného (§ 6 ZMP)

Předmět poplatku

- ▶ vstupné na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, snížené o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena

Poplatku ze vstupného nepodléhá:

- ▶ vstupné z akcí, jejichž celý výtěžek je odveden na charitativní a veřejně prospěšné účely

Poplatek za vstupného (§ 6 ZMP)

Vstupné

- ▶ souhrn veškerých finančních částek, jejichž zaplacením je podmiňován vstup, resp. účast účastníka na akci (rozsudek NSS 1 Afs 5/2011 – 86)
- ▶ vstupné z prohlídek kulturních památek nelze zpoplatňovat a návštěvu hradu či zámku nelze pokládat za kulturní akci ve smyslu zákona o místních poplatcích (nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 20/93)

Poplatek za vstupného (§ 6 ZMP)

Výtěžek

- ▶ Převládá názor, že se jedná o **čistý výtěžek**, tj. částka, která pořadateli zůstane po odpočtu nákladů na realizaci akce.
- ▶ Osvobozeny proto mohou být prakticky **pouze akce, jejichž výsledkem je kladný výtěžek.**
(3696/2014/VOP)

Poplatek za vstupného (§ 6 ZMP)

Poplatník = pořadatel

- ▶ Fyzické a právnické osoby, které akci pořádají.

Sazba poplatku

- ▶ Až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného.
- ▶ Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit **paušální částkou**.
- ▶ **Paušální částku poplatku nelze stanovit ad hoc** – zastupitelstvo musí sazbu paušálu v obecně závazné vyhlášce konkrétně **vymezit** (ÚS sp. zn. Pl. ÚS 24/06)

Poplatek za vstupného (§ 6 ZMP)

Poplatník = pořadatel

- ▶ Fyzické a právnické osoby, které akci pořádají.

Sazba poplatku

- ▶ Až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného.
- ▶ Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit **paušální částkou**.
- ▶ **Paušální částku poplatku nelze stanovit ad hoc** – zastupitelstvo musí sazbu paušálu v obecně závazné vyhlášce konkrétně **vymezit** (ÚS sp. zn. Pl. ÚS 24/06)

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (§ 10)

Předmět poplatku

- ▶ Vydání povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (za každé vozidlo) do vybraných míst, do kterých je jinak vjezd **zakázán** příslušnou dopravní značkou.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (§ 10)

Motorové vozidlo

- ▶ Nekolejové vozidlo poháněné vlastní pohonnou jednotkou a trolejbus (§ 2 písm. g) o provozu na pozemních komunikacích.
 - Význam poplatku spočívá v jejich regulaci.

Vybrané místo

- ▶ **Ucelenější, zpravidla osídlená lokalita**, kterou s vnějším světem (okolím) komunikace jako dopravní cesta spojuje.
- ▶ Je nutné mít **racionální důvod** (důležitost místa z hlediska historického, krajinného, urbanistického atd.).

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (§ 10)

Judikatura Ústavního soudu k vybranému místu

- ▶ Pozemní komunikace smí užívat každý bezplatně – nejsou vybraným místem (nález ÚS Pl. ÚS 12/11).
- ▶ Most, který je součástí pozemní komunikace, je určen k obvyklému způsobu užívání komunikace – **není vybraným místem** (nález ÚS Pl. ÚS 23/2000).

Nestačí vybrané v místo pouze označit v OZV.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (§ 10)

Poplatník

- ▶ Fyzická nebo právnická osoba, které bylo **vydáno povolení** k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst.

Poplatku nepodléhají

- ▶ Fyzické osoby přihlášené nebo vlastníci nemovitosti ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti.
- ▶ Osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost k podnikání nebo veřejně prospěšné činnosti nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P a jejich průvodci.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (§ 10)

Sazba

- ▶ **Až 200 Kč za každý započatý den.**
- ▶ Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek také **paušální částkou** (musí být stanovena v obecně závazné vyhlášce).
- ▶ **Místně příslušná** k vybrání poplatku je obec, která stanovila vybraná místa.

Financování hospodaření s komunálním odpadem

Od 2022 nové poplatky za komunální odpad:

- **poplatek za obecní systém odpadového hospodářství** (§ 10d/1 písm. a) ZMP) → podobný dosavadnímu místnímu poplatku za komunální odpad
- **poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci** (§ 10d/1 písm. b) ZMP) → podobný dosavadnímu poplatku dle §17a zákona o odpadech

Obec může zavést jen jeden systém financování pro celé své území. Pravidla pro fungování poplatků za komunální odpad nelze směřovat → často zdrojem nedorozumění s poplatníky.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e + násl. ZMP)

Předmět poplatku

Možnost využívat systém možnost využívat obecní systém odpadového hospodářství, která je dána

- přihlášením v této obci,
- vlastnictvím jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba a která se nachází na území této obce.

Až na výjimky nezáleží na tom, zda v obci poplatník skutečně žije a vytváří odpad, resp. využívá systému odstraňování komunálního odpadu.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e + násl. ZMP)

Poplatník

- fyzická osoba přihlášená v obci (§ 16c ZMP) nebo
- vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce
 - zachována solidární poplatková povinnost spoluvlastníků (§ 10p ZMP)

Poplatníkem se lze opět stát z obou důvodů současně.

NOVĚ – Poplatníkem je i **právnícká osoba** (např. družstvo, obchodní společnost atd.) + svěřenský fond, podílový fond nebo fond obhospodařovaný penzijní společností, do kterých je vložena nemovitost (§ 10r ZMP)

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e + násl. ZMP)

Osvobození od poplatku

vše pouze pro **poplatníky z důvodu přihlášení v obci:**

- zachovány stávající zákonné důvody pro osvobození od poplatku za systém → tj. pro osoby umístěné ve vybraných typech pobytových zařízení
- + nově poplatníci, kteří **platí poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v jiné obci, v níž skutečně žijí (mají zde bydliště)**
- + poplatníci **omezení na základě zákona na osobní svobodě (s výjimkou osoby vykonávající trest domácího vězení).**

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e + násl. ZMP)

Sazba

- až 1 200 Kč
- snížení o 1/12 za kalendářní měsíc, na jehož konci není naplněn předmět poplatku/naplněn důvod pro osvobození od poplatku

Způsob placení

- za fyzické osoby tvořící domácnost může poplatek platit jedna osoba/za fyzické osoby žijící v rodinném nebo bytovém domě může poplatek platit vlastník nebo správce → vyplývá z DŘ (§ 164 odst. 4 DŘ)
- povinnost informovat veřejnost, jakým způsobem má být platba provedená za více poplatníků identifikována (§ 56 daňového řádu)

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i+násl. ZMP)

Předmět poplatku

- odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území obce
- záleží na množství odpadu (hmotnost – kg/objem odpadu – l)/objednaném objemu popelnic (kapacita –l) → „více odpadu = více platí“
- možnost zavést **minimální základ dílčího poplatku**

Co když jde o nevyužívanou nemovitost/lidi žijící natolik alternativním způsobem života, že žádný odpad neprodukují?

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i+násl. ZMP)

Poplatník poplatku

- fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště
- vlastník nemovité věci (fyzická i právnická osoba, fondy), ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba → solidární povinnost spoluvlastníků

Bydliště (§ 80 OZ): místo, kde se osoba zdržuje s úmyslem žít tam trvale (s výhradou změny okolností), není-li takové místo, pak je bydliště osoby v místě, kde žije, kde má majetek, popřípadě místo, kde měla bydliště naposledy.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i+násl. ZMP)

Základ dílčího poplatku za dílčí období (kalendářní měsíc) a sazba

- Hmotnost (kg) – až 6 Kč za kg
- Objem odpadu (l) – až 1 Kč za l
- Kapacita nádob (l) – až 1 Kč za l

Minimální základ dílčího poplatku – maximální výše:

- 10 kg hmotnosti odpadu,
- 60 l objemu odpadu/kapacity soustředovacích prostředků.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i+násl. ZMP)

Výpočet

Dílčí poplatek (za 1 kalendářní měsíc) = součin základu dílčího poplatku zaokrouhleného na celé kilogramy nebo litry nahoru a sazby pro tento základ

Finální poplatková povinnost (za kalendářní rok) = součet dílčích poplatků za jednotlivá dílčí období

Plátce rozdělí poplatek připadající na nemovitost na poplatníky, vybere ho od nich a odvede obci.

- Pokud se platí podle hmotnosti nebo objemu, **obecní úřad poplatek nejprve vyměří plátcí (nový §11 odst. 4 ZMP)** → splatnost 30 dnů ode dne doručení platebního výměru nebo hromadného předpisného seznamu. **Zvýšení se vyměřuje zvlášť.**

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (§ 10c)

Předmět poplatku

- ▶ Zhodnocení pozemku možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace.
 - Není rozhodné, zda poplatník svou nemovitost připojí.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (§ 10c)

Poplatník

- ▶ **Vlastník** zhodnoceného stavebního pozemku.
- ▶ Má-li k tomuto stavebnímu pozemku vlastnické právo více subjektů, jsou povinny platit poplatek **společně a nerozdílně**.
- V případě prodeje zhodnoceného pozemku bude poplatníkem stále **původní vlastník**.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (§ 10c)

Sazba poplatku

- ▶ Nesmí přesáhnout **rozdíl** „zhodnoceného“ a „nezhodnoceného“ pozemku.
- ▶ Cena stavebního pozemku v obci se stanoví podle **zákona o oceňování majetku** v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí nebo nabyly právních účinků kolaudační souhlas.
- ▶ Výši sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce, kterou může obec vydat **nejpozději v kalendářním roce**, kdy nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (§ 10c)

- ▶ Nelze zpoplatnit vybudování jiných sítí, např. elektrické sítě.
- ▶ Obce často osvobozují osoby, které na stavbu přispěly.

Správa místních poplatků

Vybrané procesní otázky

Vybrané instituty ze správy místních poplatků:

- ▶ Ohlášení (§14a ZMP)
- ▶ Vyměření (§11 ZMP+DŘ)
- ▶ Prominutí (§16a+§16b ZMP+DŘ)

Základní východiska

Základní procesní předpisy

- zákon o místních poplatcích
 - daňový řád (subsidiárně)
- ▶ Nejedná se o dělenou správu. Poplatkové řízení je daňovým řízením.

Poplatek = daň (§ 2 odst. 3 DŘ)

- Cílem správy poplatku je **správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady.**

Metodická doporučení MF

MF vydává řadu doporučení

- ▶ Metodické doporučení k **vyměřování** místních poplatků a aplikaci vybraných ustanovení daňového řádu a vzory platebních výměrů čj.: 26/17 986/2011 – 262
- ▶ Sdělení MF ve věci místního poplatku za **zhodnocení stavebního pozemku** čj.: MF – 42 311/2016/3903
- ▶ Metodické doporučení k aplikaci ustanovení **§ 16a a § 16b ZMP** čj. MF – 33 140/2016/3903 – 1
- ▶ Metodické doporučení k aplikaci ustanovení **§ 12 ZMP** čj.: MF-42311/2016/3903-5
- ▶ ...
- ▶ **Odpovědi na dotazy – www.mfcr.cz**

Metodická doporučení MV

- ▶ MV vydává velké množství **stanovisek a právních výkladů**, zejména k tvorbě obecně závazných vyhlášek.
 - **Dokumenty ODK** (Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly)
- ▶ MV vydává **vzory obecně závazných vyhlášek** včetně **metodického materiálu** ke všem místním poplatkům.
- ▶ Lze doporučit také **Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků**.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Účel ohlášení

- ▶ Získání informací důležitých pro výkon správy místních poplatků.
 - Obce mohou **zveřejnit formulář**, který usnadňuje práci poplatníkům i úředním osobám.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Obsah ohlášení

- ▶ **Identifikace** poplatníka.
- ▶ **Bankovní účty** (i zahraniční), souvisí-li předmět poplatku s podnikatelskou činností.
- ▶ **Údaje rozhodné pro stanovení výše poplatku** (vznik, zánik).
- ▶ Poplatník usazený mimo EU uvede navíc **zmocněnce pro doručování v tuzemsku** (viz 14a odst. 2 ZMP).

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Kdy podat ohlášení?

- ▶ **Zákon nestanovuje**, do kdy má poplatník podat ohlášení.
 - Lhůtu musí stanovit obec v OZV.

Změnu údajů musí poplatník ze zákona oznámit do 15 dnů ode dne, kdy nastala. Obec může tuto lhůtu **prodloužit** v OZV.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Pořádková pokuta (§ 247 DŘ)

- ▶ Správce poplatku může uložit pořádkovou pokutu, pokud osoba závažně ztěžuje nebo maří správu poplatků tím, že bez dostatečné omluvy nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě ke splnění ohlašovací povinnosti.
 - ▶ Výše až 500 000 Kč.
 - ▶ Lze ji uložit do 1 roku od nesplnění povinnosti.
 - ▶ Lze ji uložit opakovaně, nevedla-li pokuta k nápravě.
- Slouží k **vynucení splnění ohlašovací povinnosti.**

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy (§ 247a DŘ)

- ▶ Pokutu správce daně uloží tomu, kdo nesplní registrační, ohlašovací nebo jinou oznamovací povinnost, nebo nesplní záznamní nebo jinou evidenční povinnost.
- ▶ Výše až 500 000 Kč.
- ▶ Lze ji uložit do 3 let od porušení povinnosti.
 - Účelem pokuty je **sankcionovat** nesplnění povinnosti.
 - Pokutu **nelze uložit** za nesplnění povinnosti ohlásit nárok na osvobození či úlevu od placení poplatku.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Ohlášení nároku na osvobození

- ▶ Je možné vyžadovat ohlašovací povinnost osob, které mají podle zákona či obecně závazné vyhlášky **nárok na osvobození** od placení místního poplatku (nález ÚS Pl. ÚS 30/06).
 - Poplatníka, který má podle zákona či obecně závazné vyhlášky nárok na osvobození, tedy stíhá **ohlašovací povinnost**.

Splnění ohlašovací povinnosti = osvobození.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Vynětí z poplatkové povinnosti

- ▶ Osoba nepodléhající poplatkové povinnosti **není poplatník a nemá ohlašovací povinnost.**
- ▶ V důkazním řízení by však musela správci poplatku vyvrátit, že je poplatníkem.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Má splnění ohlašovací povinnosti vliv na poplatkovou povinnost?

- ▶ **Není možné navázat zánik poplatkové povinnosti na splnění ohlašovací povinnosti.** (nález ÚS Pl. ÚS 30/06).
- K sankci za nesplnění povinnosti podat ohlášení slouží pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

- ▶ Pokud poplatník nesplní povinnost ohlásit údaj rozhodný pro osvobození nebo úlevu, **nárok na osvobození nebo úlevu zaniká.**
 - Platí u poplatkových povinností vzniklých od roku 2018. (Čl. VIII zákona č. 170/2017 Sb.)
- **Výkladový problém 1:** Musí starobní důchodci každý rok oznamovat nárok na osvobození?
- **Výkladový problém 2:** Musí poplatník ohlásit i údaje, které správce poplatku má k dispozici?
- **Výkladový problém 3:** Je možné podat ohlášení za jiného?

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Výkladový problém 1

- ▶ **Ombudsman:** **Nevyžadovat** splnění ohlašovací povinnosti opakovaně každý rok.
- ▶ **MF:** „Zákon o místních poplatcích, v platném znění, výslovně nestanoví „povinnost doložit důvod osvobození znovu v každém následujícím kalendářním roce do 15. ledna“, **taková povinnost ze zákona nevyplývá**“.
→ MF řešilo případ držitele průkazky ZTP/P.

Je situace jiná u studentů?

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Výkladový problém 2

- ▶ **Ombudsman:** **Nevyžadovat** splnění ohlašovací povinnosti ohledně údajů ze základního registru obyvatel (typicky údaj o věku či místu **trvalého pobytu**).
- ▶ **MF:** **Nevyžadovat** údajů ze základního registru obyvatel za základě **zásady vstřícnosti**.
- ▶ Od roku 2020 mají obce možnost v obecně závazné vyhlášce **vyloučit povinnost podat ohlášení**.
- ▶ Od roku 2020 se ohlašovací povinnost nevztahuje na údaj, který může správce poplatku **automatizovaným způsobem** zjistit z rejstříků nebo evidencí, do nichž má zřízen automatizovaný přístup. Okruh těchto údajů **zveřejní** správce poplatku na své úřední desce.

Ohlášení (§ 14a ZMP)

Výkladový problém 3

- ▶ V praxi se vyskytují situace, kdy například ředitel domova pro seniory podá **hromadné ohlášení**, ve kterém oznámí pobyt mnoha poplatníků v domově (pro účely přiznání nároku na osvobození).
- ▶ Má správce daně povinnost k ohlášení přihlédnout?
 - Podání bez plné moci trpí vadou, proto by obecní úřad měl vyzvat ředitele domova k doložení **plné moci** (§ 74 DŘ)
 - Doplní-li plnou moc ve lhůtě, hledí se na podání, jako by bylo učiněno řádně a včas
 - Nemusí se jednat pouze o domov pro seniory.

Vyměření (§ 11 ZMP)

Základní pravidlo

- ▶ Nebudou-li poplatky zaplacený **poplatníkem včas nebo ve správné výši**, vyměří mu obecní úřad poplatek **platebním výměrem** nebo **hromadným předpisným seznamem**.
- ▶ Nebudou-li poplatky odvedeny **plátcem poplatku včas nebo ve správné výši**, vyměří mu obecní úřad poplatek **platebním výměrem k přímé úhradě**.
- Metodické doporučení MF č. j. MF-6322/2022/3903-1.
- Poplatek je **splatný do 15 dnů ode dne právní moci** platebního výměru (§ 139 odst. 3 DŘ).

Vyměření (§ 11 ZMP)

Povinnost vydat platební výměr před uplynutím lhůty splatnosti

Správce poplatku je povinen vydat platební výměr také před uplynutím lhůty splatnosti, pokud

- ▶ poplatník v rámci lhůty pro splnění ohlašovací povinnosti vyslovil nesouhlas s poplatkovou povinností a
- ▶ požádal o vydání platebního výměru (usnesení NSS 2 Afs 68/2012).

Vyměření (§ 11 ZMP)

Proč vyměřovat?

- 1) Vydáním platebního výměru (nebo hromadného předpisného seznamu) obec získá **exekuční titul**.
- 2) Vydáním platebního výměru je **najisto postavená** poplatková povinnost.
- 3) Poplatník získává možnost **procesní obrany** (podání odvolání).

Vyměření (§ 11 ZMP)

Náležitosti platebního výměru či hromadného předpisného seznamu stanovuje § 102 DŘ.

- Doporučujeme vycházet ze zveřejněných vzorů MF či krajských úřadů.

Může obec nemůže zavést vlastní způsoby vyměření poplatku (nález ÚS Pl. ÚS 6/09).

Vyměření (§ 11 ZMP)

Hromadný předpisný seznam (§ 50 DŘ)

- ▶ Správce poplatku zpřístupní k nahlédnutí po dobu 30 dnů. Doručen třicátým den po zpřístupnění.
- ▶ Poplatníka správce poplatku informuje veřejnou vyhláškou, kde uvede mimo jiné místo a dobu zpřístupnění.
- ▶ Poplatníkovi jsou při nahlédnutí zpřístupněny pouze informace o jeho poplatku.
- ▶ Rovněž musí obsahovat odůvodnění.

Vyměření (§ 11 ZMP)

Jak **zjistit** skutečnosti rozhodné pro stanovení výše poplatku?

Jak skutečnosti rozhodné pro stanovení výše poplatku **využít**?

Vyměření (§ 11 ZMP)

Výše poplatku se stanovuje primárně na základě **dokazování** (§ 92 DŘ).

- Poplatník prokazuje všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v ohlášení.
- Správce daně může **vyzvat daňový subjekt k prokázání** skutečností potřebných pro správné stanovení poplatku, pokud potřebné informace nelze získat z vlastní úřední evidence.

Vyměření (§ 11 ZMP)

Zvýšení poplatku

- Včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků může správce poplatku **zvýšit až na trojnásobek**.
- Správce poplatku musí zvýšení řádně odůvodnit. (rozsudek NSS **9 Afs 60/2013**)

Penále, úroky a pokuty, upravené daňovým řádem, s výjimkou pořádkových pokut a pokut za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy, **se neuplatňují**.

Vyměření (§ 11 ZMP)

Do kdy lze poplatek vyměřit?

- ▶ Vyměřit poplatek je možné pouze v rámci **lhůty pro stanovení daně (§ 148 DŘ)**
 - Základní délka je **3 roky**. Různými úkony je možné ji prodloužit až na **10 let**.
 - Začíná běžet **splatností poplatku**.

Prominutí (§16a + §16b ZMP)

- ▶ Prominutí na žádost – § 16a ZMP
- ▶ Prominutí – generální pardon – § 16b ZMP

Prominutí (§ 16a)

Základní podmínky prominutí

- ▶ poplatek za komunální odpad (§ 10b) a jeho příslušenství + poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a jejich příslušenství (§ 10e)
- ▶ žádost poplatníka
- ▶ tvrdost právního předpisu
- ▶ existence ospravedlňujících okolností
- ▶ četnost porušování povinnosti poplatníkem (259c DŘ)
- ▶ zaplacení správního poplatku (prakticky vyloučeno)

Prominutí (§ 16a)

Tvrdost právního předpisu

- ▶ neurčitý právní pojem
- ▶ **právním předpisem** = zákon o místních poplatcích, daňový řád, zákon o evidenci obyvatel, obecně závazná vyhláška, atd.
- ▶ **negativní dopad na případ poplatníka** (např. paušální charakter poplatku v kombinaci s dalšími specifickými okolnostmi případu, vznik poplatkové povinnosti v důsledku zpětného zaevidování trvalého pobytu, nemožnost změny evidence trvalého pobytu, atd.)

Prominutí (§ 16a)

Existence ospravedlnitelných okolností

- ▶ zjednodušeně jde o to, jak tvrdost právního předpisu působí v individuálním případě
- ▶ neurčitý právní pojem
- ▶ například specifická sociální situace poplatníka, zdravotní stav, objektivní nemožnost využívat systém nakládání s odpadem, specifické postavení nezletilých poplatníků za poplatková období před rokem 2016 atd.

Prominutí (§ 16a)

Co by mělo rozhodnutí o prominutí mimo základních náležitostí obsahovat?

- ▶ posouzení toho, zda některý předpis působí v konkrétním případě tvrdě
- ▶ posouzení toho, zda existují v konkrétním případě ospravedlnitelné důvody
- ▶ zohlednění četnosti porušování povinností při správě poplatků
- ▶ realizace správního uvážení – úřad promine/promine částečně/nepromine

Prominutí (§16a)

- ▶ Prominout lze zcela nebo částečně.
- ▶ Prominout lze i nezletilému.
- ▶ Prominout lze i zaplacené poplatky (§ 259 DŘ).

Prominutí (§ 16a)

Prominutí – proces

- ▶ Podání žádosti = zahajuje řízení
- ▶ Řízení vede **obecní úřad**
- ▶ Řízení = povinnost vydat **odůvodněné** rozhodnutí
- ▶ Proti rozhodnutí nelze uplatnit opravné prostředky
- ▶ Lze je žalovat ve správním soudnictví

Na prominutí poplatku **není právní nárok.**

Rozhodnutí správce poplatku závisí na **správním uvážení.**

Prominutí (§ 16b)

= generální pardon

Základní podmínky prominutí

- ▶ všechny poplatky podle ZMP
- ▶ z moci úřední
- ▶ existence mimořádných, zejména živelních událostí
- ▶ lze prominout zcela i částečně
- ▶ lze prominout i zaplacené

Prominutí (§ 16b) = generální pardon

Mimořádná událost

- ▶ Působení přírodních sil – povodeň, požár, krupobití, vichřice atd.
- ▶ Stavby mající původ v lidské činnosti – únik chemických látek, výbuch atd.
- ▶ I jiná mimořádnost způsobující ztíženou sociální nebo životní situaci obyvatel obce.
(6. Metodické doporučení MF)

Prominutí (§ 16b) = generální pardon

Prominutí – proces:

- ▶ Rozhodnutí vydává obecní úřad.
- ▶ Vyvěsí jej své úřední desce a zveřejní pro dálkový přístup.
- ▶ Poplatek se promíjí **všem poplatníkům, jichž se důvod prominutí týká.**

Na prominutí poplatku **není právní nárok.**

Rozhodnutí správce poplatku závisí na **správním uvážení.**

Děkuji za pozornost.
Dotazy, závěr

Zdroje

- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- Judikatura správních soudů, <http://www.nssoud.cz/>
- Judikatura Ústavního soudu, <http://nalus.usoud.cz/>
- Evidence stanovisek ochránce, <http://eso.ochrance.cz/>
- Těžký V., Jantoš M., Siuda K. **Zákon o místních poplatcích. Komentář.** 2016
- Pelc, V. **Místní poplatky.** Oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 222 s.
- Matějková, L.; Pešková, A.; Kubíková, B.; Svobodová, Z. a spol. **Doporučení pro obce a města**, dostupné na www.ochrance.cz a www.mvcr.cz)
- Baxa J. a spol. **Daňový řád. Komentář**, dostupné in ASPI
- Obrázky z <https://pixabay.com/cs>